

NIKDY
SE
NEVZDÁME!

NÁRODNÍ
MUZEUM

1942

3
PROCHÁZKA
PO MÍSTECH
PAMĚTI

Lokace

Praha 3

Anotace

Procházka po Žižkově a jeho okolí zájemcům nabídne celou řadu míst spojených s protektorátními odbojáři. Díky jejich pomoci se parašutistům vyslaným z Velké Británie podařilo úspěšně zlikvidovat kata českého národa, zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Většina z nich však za svou pomoc zaplatila životem.

Osobnosti

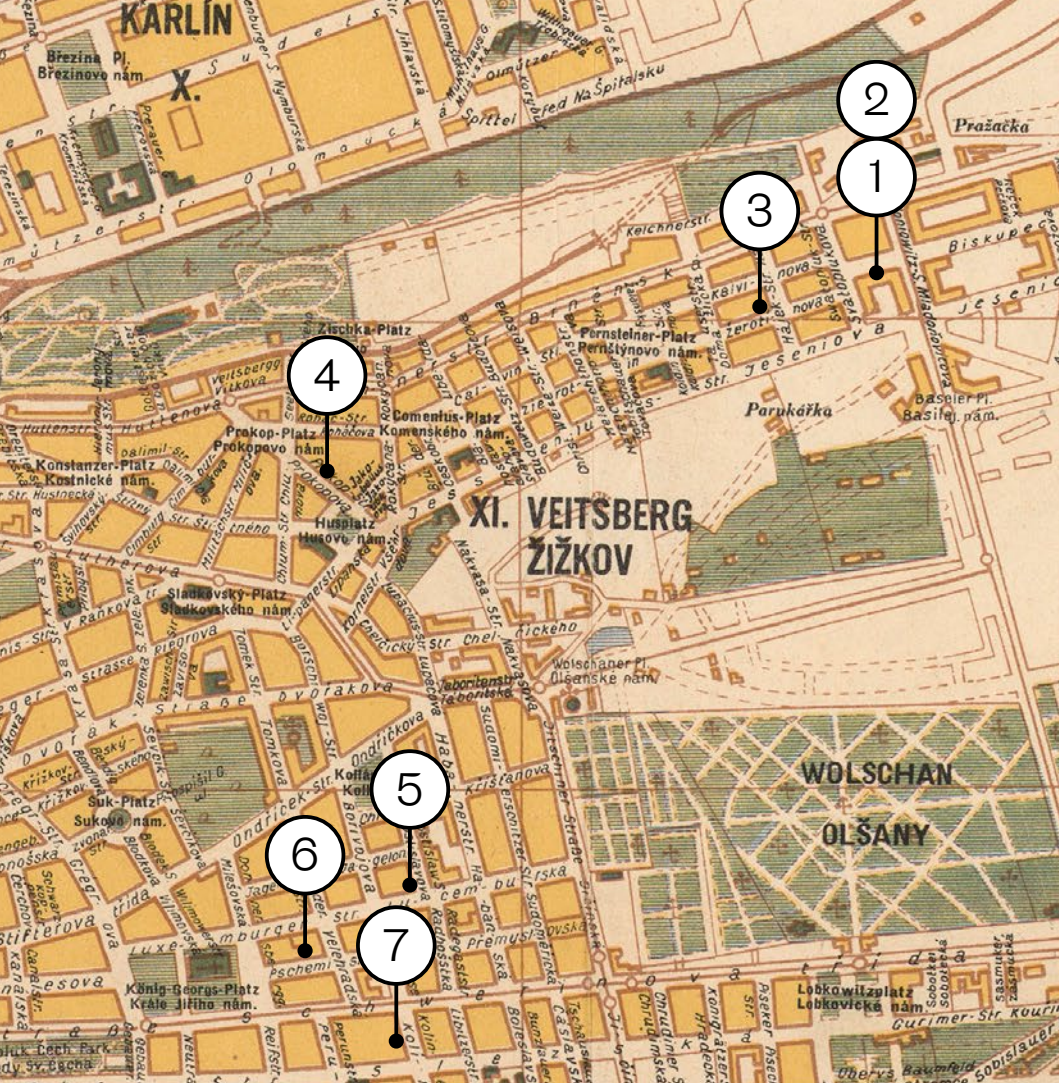
Brunclík Emil / Brunclíková Marie / Fafek Petr / Fafková Liboslava / Fafková Liboslava ml. / Fafková Rela / Kahlo Kurt / Kalibera Josef / Kaliberová Terezie / Lanštyák Kristian Pavel / Littledale Ronald / Mareš Rudolf / Mikš Arnošt / Moravcová Marie / Moravec Alois / Moravec Vlastimil Aťa / Morávek Václav / Opálka Adolf / Siebert Hans / Šrámková Anna / Valčík Josef / Zelenka Jan Milič / Zelenka-Hajský Jan / Zelenková Františka

Zdroje

PADEVĚT, J., Kronika protektorátu. Academia. Praha, 2021.

PADEVĚT, J., ŠMEJKAL, P., Anthropoid. Academia. Praha, 2016.

ŠMEJKAL, P., Protektorátem po stopách parašutistů; Vojáci – odbojáři – památníky. Academia. Praha, 2016.

Mapa Prahy z roku 1941, Národní muzeum, H8-2645 / © Národní muzeum / Všechna práva vyhrazena

1

Biskupcova 1837/4

Biskupec-Štraže

→ U manželů Marie a Aloise Moravcových v domě v Biskupcově ulici se scházeli odbojáři. Byt ve druhém patře fungoval jako jedno z nejvýznamnějších center protektorátního odboje. Během jara 1942 se zde postupně ukrývali parašutisté Josef Valčík, Adolf Opálka, Arnošt Mikš nebo Karel Čurda. Právě po jeho zradě k Moravcovým dorazilo gestapo. Marie se stihla otrávit, ale jejího manžela Aloise i syna Aťu vyšetřovatelé vyslýchali. Po krutém mučení a psychickém nátlaku od Ati příslušníci gestapa nakonec získali kýženou informaci o úkrytu parašutistů v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslerově ulici.

→ U Špinkových ze stejného domu přespal před odchodem do úkrytu v Resslerově ulici parašutista Josef Valčík, člen výsadku Silver A, který měl za úkol obnovit spojení protektorátního odboje s Londýnem. Přijďte si do Historické budovy Národního muzea ve výstavě NIKDY SE NEVZDÁME! prohlédnout vysílačku Libuše, z níž poslal radista výsadku Silver A Jiří Potůček depeše do Velké Británie.

2

Biskupcova 1837/4

Biskupec-Štraže

→ Jedním z nejvýznamnějších podporovatelů parašutistů z Velké Británie vysazených do protektorátu byl bezesporu řídicí učitel a starosta Sokolské župy Krušnohorské-Kukaňovy Jan Zelenka-Hajský, který se po obsazení pohraničí odstěhoval z obce Háj na pražský Žižkov. Zelenka-Hajský patřil mezi největší podporovatele myšlenky fyzické likvidace Reinharda Heydricha, sháněl informace a podílel se na zajišťování úkrytů pro parašutisty. Před zatčením se 17. června stihl doma v koupelně otrávit pilulkou s jedem. Jeho manželka Františka Zelenková byla zatčena a 24. října 1942 popravena v koncentračním táboře v Mauthausenu, syn Jan Milíč unikl před zatčením spolknutím jedové kapsle stejně jako otec.

3

Žerotínova 1642/49

Zierotin-Straße

- V bytě nedaleko manželů Zelenkových a Moravcových bydlela Terezie „Lověna“ Kaliberov, bývalá dobrovolná zdravotní sestra Československého červeného kříže. Na popud Anny Šrámkové se Terezie zapojila do odbojové činnosti. Gestapo ji 26. června 1942 zatkl a převezlo do cely č. 13 v pankrácké věznici. V polovině října byla deportována do Terezína a dále transportována do Mauthausenu, kde byla 24. října 1942 popravena. Životní příběhy dalších odbojářů naleznete ve výstavě NIKDY SE NEVZDÁME! v Historické budově Národního muzea.
- Na domě je umístěna pamětní deska.

4

Prokopova 216/4

Prokop-Straße

- Evangelický farář sboru Českobratrské církve evangelické Kristian Pavel Lanštják nabídl parašutistům úkryt v kostele na Žižkově. Protože ale malé prostory kostela nebyly vhodné pro dlouhodobější úkrytí sedmi mužů, z této možnosti nakonec sešlo. Farář Lanštjákovi se zatýkání vyhnulo a dočkal se konce války. Od 60. let ovšem žil pod dohledem Státní bezpečnosti. Zemřel 16. července 1986.

5

Lucemburská 1578/25

Luxemburgerstraße

- V bytě manželů Emila a Marie Brunclíkových na Žižkově se ukrýval britský letec mjr. Ronald Littledale. Brunclíkovi se podíleli na pomoci parašutistům působícím v Praze, Marie navíc spolupracovala s redakcí ilegálního časopisu V boj. Prohlédněte si jedno číslo časopisu V boj ve výstavě NIKDY SE NEVZDÁME! v Historické budově Národního muzea. Manželé Brunclíkovi byli v červenci 1942 zatčeni a přes Terezín odesláni do Mauthausenu, kde byli 24. října 1942 mezi popravenými Čechy.

6

Přemyslovská 2345/9

Pschemislidenstraße

→ V tomto domě bydlelo několik členů pražského gestapa, včetně vrchního kriminálního komisaře III. oddělení Kurta Kahla, prvního zraněného z řad gestapa při přestřelce v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici. Jeho osud po válce není znám, nebyl vypátrán, a s největší pravděpodobností tak unikl restu.

→ Další obyvatel domu, Hans Siebert, se mimo jiné podílel na mučení odbojáře Rudolfa Mareše, kterému podle svědectví sypal do otevřených ran sůl a pepř. I on po válce beze stopy zmizel.

7

Kolínská 1718/11

Holiner Straße

→ Ve třetím patře v bytě s okny do Slezské ulice bydlela rodina Fafkových. Petr, bývalý legionář, vedl účtárnu Ústředního svazu Masarykovy ligy proti tuberkulóze a jeho žena Liboslava pracovala v cukrárně. Jejich dcery Liboslava a Rela často doprovázely po Praze Jana Kubiše a Josefa Gabčíka, kteří opětovaně využívali zázemí jejich bytu. Rodina Fafkových patřila mezi největší podporovatele Anthropoidu, a její členové tak byli zasvěceni do příprav plánů. Poslední týden před útokem strávili Kubiš s Gabčíkem právě u Fafkových na Floře. Po zatčení na konci června gestapu nikdo z rodiny nikoho dalšího neprozradil. Petr Fafek, Liboslava Fafková, Liboslava Fafková ml. a Rela Fafková byli popraveni 24. října 1942 v koncentračním táboře v Mauthausenu. Objevte osudy dalších odbojářů ve výstavě NIKDY SE NEVZDÁME! v Historické budově Národního muzea.